

60 godina
Dvorane kulturnog centra Beograda

Bolje je u bioskopu!

Kulturni Centar – Kolevka FEST-a

Preteča FEST-a bila je revija lista „Politika“, sastavljena od repriznih filmova koji su bili prikazivački hitovi tokom godine. Pratila ih je neopisiva gužva i stvarno si se osećao sretnikom ako si uspeo da kupiš ulaznice makar za koji od filmova. Urednica programa je bila draga Marija Majdak, selektor Milutin Čolić.

Ondašnji funkconer u administraciji grada Beograda, čovek kome dugujemo za osnivanje svih najznačajnijih manifestacija u gradu, Milan Vukos procenio je da to treba da preraste u Festival. Ponudio je pomoć svake vrste i, naredne godine, dobili smo FEST. Zato i stoji u naslovu „kolevka FEST-a“ jer on je stvoren u svom integralnom obliku u Dvorani Kulturnog centra. Naravno, filmovi na FEST-u su bile premijere. Ključno je to da je sve počelo repriznim filmom.

Da objasnim mlađim čitaocima ovog teksta. U to vreme, krajem šezdesetih i početkom sedamdesetih, isključivo pravo prikazivanja premijernih filmova bilo je rezervisano za „Beograd film“, najmoćniju prikazivačku instituciju te vrste u ondašnjoj Jugoslaviji. Dugo su distributeri čekali da im film dođe na red za prikazivanje u prestonom gradu, jer je to garovalo najveću gledanost.

Između sala „Beograd filma“, a to su bile „Kozara“, „Jadran“, dve sale „20 oktobra“, „Zvezda“, „Kosmaj“..., nalazilo se „sveto trojstvo“ za prikazivanje repriznih filmova. Muzej Jugoslovenske kinoteke, Dom omladine i Dvorana Kulturnog centra. Nisam nikada ni pretpostavio da ću od te 1971. godine postati urednik filmskog programa Doma omladine i postati „ljuta konkurencija“ pre svih Mariji Majdak. Kinoteka je imala svoj repertoar, čije smo filmove, zavisno od potrebe, i mi prikazivali. Program DKC-a i Doma omladine bio je, u suštini, sličan jer smo ga sastavljali od filmova koji su već prošli beogradsko prikazivanje. Konkurencija je bila fiktivna jer su obe dvorane radile sa velikim brojem gledalaca tokom godine. Bilo je mnogo onih koji nisu uspeli da vide film ili su želeli ponovo da ga vide i naše dve dvorane su bile pravo mesto za „našu“ publiku. Naravno, imali smo svoje osobenosti i prikazivali filmove istočnoevropskih ili manje poznatih kinematografija, koje nisu bile predmet interesovanja „Beograd filma“, a sada bih rekao da smo zahvaljujući takvoj programskoj politici imali sveukupan uvid u svetsku kinematografiju i bili mesto gde su mnogi filmovi imali svoju prvu i „poslednju“ bioskopsku predstavu.

Ime i mesto Marije Majdak u kulturi Beograda je nepravedno zaboravljeno. Ona je bila rodonačelnik mnogih stvari koje su, zahvaljujući njenoj programskoj umešnosti, stvarali dobru poziciju za sve one koji su bili filmski radoznalci i voleli su film.

Posle nje nastala je jedna faza kada su velike kuće poput „Beograd filma“ i VANS-a brinule o programu Dvorane DKC-a. Pazilo se na repertoar, ali su mogućnosti, čini mi se, bile suženije od onih pre toga.

Svakako da je važan trenutak za istoriju Dvorane dolazak neprežaljenog kolege, prijatelja i vrsnog poznavaoa filma, prerano preminulog Nebojše Popovića na mesto urednika filmskog programa. Sa njim, program se vratio svojim korenima jer su mnoge dobre stvari iz prošlosti ponovo dobile svoje mesto na platnu DKC-a. Veoma je važno da su o programu nastavili da brinu dva iskrena zaljubljenika u film, Stefan Arsenijević i Ivan Arandžević i da je svaki na svoj način doprineo, ostavio i ostavlja veliki trag na sveopštoj pozitivnoj slici o značaju DKC-a za kulturu našeg grada.

Više sam pisao o vremenu prošlom, jer je sve manje svedoka koji su tada delili strast prema filmu i kao gledaoci i kao saradnici, kada je gledanje filma podrazumevalo mrak bioskopske sale, veliko platno, ljude oko sebe koji reaguju na film, bez mobilnih telefona.

Čestitam jubilej sa iskrenom željom da Kulturni centar ostane Centar kulture, i dozvolite mi da malo budem pristrasan, pre svega one koja se odnosi na popularizaciju filma. To ste uvek, u višedecenijskoj istoriji, radili na radost publike i svih nas koji su u toj dvorani naučili mnogo toga i stekli iskrene prijatelje, zauvek.

Radoslav Rale Zelenović
istoričar filma, verni posetilac DKC-a